

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ,

від 16. 09. 2025 № 1

Голова НМР І. ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни
«КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

денної та заочної форм навчання

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 053 «Психологія»

освітня програма «Психологія»

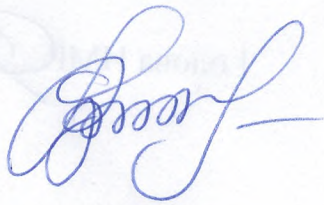
статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Клінічна психологія» укладена на основі освітньо-професійної програми «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Університету 30.03.2023, протокол №9.

Укладачі:

К. КРИВДА, Ph.D. у галузі психології, викладач кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

В. ХОМЕНКО, викладач кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Гарант освітньої програми:

М. ЗАУШНІКОВА, к. психол. н., доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Розглянуто і схвалено кафедрою психології, педагогіки та суспільних дисциплін від «4» вересня 2025 року, № 2

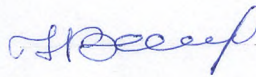
Завідувач кафедри:

І. ІСТУХОВА, к. пед. н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, від «11» вересня 2025 року, № 2

Голова Вченої ради факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації:

Н. ЗИКУН, д. н. із соц. ком., професор

Завідувач навчально-методичного відділу

Г. ГРИЩУК, доктор філософії

Ресстраційний №

Зміст

1.	ПЕРЕДМОВА.....	4
2.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3.	КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	6
4.	СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
5.	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
6.	ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	14
7.	РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	15
8.	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	18
9.	ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ.....	20

1. ПЕРЕДМОВА

Анотація навчальної дисципліни. «Клінічна психологія» відноситься до навчальних дисциплін циклу освітньої програми професійної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього рівня (денної та заочної форми навчання) спеціальності 053 «Психології». Навчальна дисципліна займає важливе місце за даною спеціальністю та спрямована на формування фахових компетенцій щодо: вивчення теоретичних та практичних основ клінічної психології; ознайомлення з психосоматичними розладами, основними психічними хворобами та відхиленнями; психологічне супроводження діагностичного та терапевтичного процесу; профілактичні заходи психічних станів. Саме тому, навчальна дисципліна «Клінічна психологія» допоможе здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього рівня оволодіти широким спектром вмінь, навичок та розуміння особливостей повернення консультативних, діагностичних, психотерапевтичних, профілактичних, психокорекційних та реабілітаційних заходів для осіб з соматичними захворюваннями та наявними психічними розладами.

Метою навчальної дисципліни є ознайомлення із сучасними теоретичними уявленнями у клінічній психології, набуття здатності у постановці та вирішанні складних прикладних та наукових задач на основі здобутих знань та уявлень. Набуття та формування у здобувачів вищої освіти практичних фахових вмінь і навичок щодо психологічної діяльності у системі охорони здоров'я, особливостей практичної роботи в реабілітаційній діяльності, реалізуючи індивідуальний підхід та враховуючи внутрішню і зовнішню детермінацію, співвідносячи природні та соціальні чинники поведінки людини.

Завдання навчальної дисципліни:

- розглянути та засвоїти здобувачами теоретико-методологічні основи клінічної психології;
- здобути знання основних психопатологічних синдромів, діагностичних критеріїв психічних розладів та їх класифікацій, психосоматичних розладів (DSM-5, МКХ-11);
- оволодіти основними завданнями та загальними принципами психологічного дослідження у клінічній психології;
- засвоєння принципів етичної взаємодії клінічного психолога з пацієнтами, їхніми сім'ями та медичними працівниками;
- дослідити особливості надання психологічної допомоги особам із різними видами психічних та психосоматичних розладів;
- розвиток навичок використання психодіагностичних методик, інтерв'ювання, тестування та аналізу клінічних випадків;

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліни-пререквізити «Патопсихологія», «Спеціальна психологія». Дисципліна-постреквізит: «Психокорекція».

Методи навчання:

- за характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні (лекції, дискусія, розповідь), наочні (демонстрація презентації до теми) та активні методи навчання у відповідності до спеціалізації досліджень здобувачів вищої освіти (цільова аудиторія);
- за організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні.

Форми організації занять: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання в системі Moodle.

Форми та засоби діагностики результатів навчання. Контроль успішності навчання здобувачів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю. Формами поточного контролю є:

- усне опитування;
- тестування;

- розв'язання задач, виконання вправ, певних розрахунків.
- письмові модульні контрольні роботи.

Підсумковий контроль – екзамен.

Організація поточного та підсумкового контролю здійснюється як у письмовому форматі в аудиторії, так і з використанням засобів дистанційного навчання в системі Moodle.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (120 год/4 кредити ЄКТС)

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 4	Обов'язкова	
Модулів - 2	Рік підготовки	
Змістових модулів - 2	3-й	3-й
Загальні кількість годин - 120	Семестр	
	1-й	1-й
	Лекції	
	18 год.	4 год.
	Семінарські заняття	
	22 год.	4 год.
	Самостійна робота	
	78 год.	110 год.
	Індивід.-консультаційна робота	
	2 год.	2 год.
	Форма підсумкового контролю: екзамен	

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями та програмними результатами навчання:

Компетентності	Результати навчання
Інтегральна компетентність (ІК): ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. Загальні компетентності (ЗК): ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Спеціальні компетентності (СК): СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання). СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР4. Обґрунтувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (у т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни). ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника. ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначити зміст запиту до супервізії.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання
(120 год/4 кредити ЄКТС)

№ з/п		Кількість годин											
		Денна форма						Заочна форма					
		Всього	У тому					Всього					
			Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	І.К.Р.	С.Р.С.		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	І.К.Р.	С.Р.С.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль І													
ЗМ І (Т. 1-5) ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ													
Т. 1	Вступ до клінічної психології: предмет, завдання, структура, історія та сучасні підходи	11	2	2	-	-	7	13	2	-	-	-	10
Т. 2	Методи клінічної психології, етика та професійні стандарти	11	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	11
Т. 3	Норма і патологія у клінічній психології, психологія хворої людини	12	2	2	-	-	8	11	-	-	-	-	11
Т. 4	Основні форми порушень психічних процесів	12	2	2	-	-	8	11	-	-	-	-	11
Т. 5	Консультування та діагностика у клінічній психології	14	2	2	-	2	8	15	-	2	-	2	11
Всього за змістовним модулем І:		60	10	10	-	2	38	60	2	2	-	2	54
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)													
Модуль ІІ													
ЗМ ІІ (Т. 6-10) ПСИХІЧНІ РОЗЛАДИ													
Т. 6	Вікова клінічна психологія. Нейропсихологія	14	2	4	-	-	8	13	2	-	-	-	11
Т. 7	Психосоматичні та соматопсихічні розлади у клінічній психології	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Т. 8	Клінічні аспекти психології девіантної поведінки	12	2	2	-	-	8	11	-	-	-	-	11
Т. 9	Психічне здоров'я населення в умовах воєнного стану	12	2	2	-	-	8	11	-	-	-	-	11
Т. 10	Психогігієна та психопрофілактика у клінічній психології	10	-	2	-	-	8	13	-	2	-	-	11
Всього за змістовним модулем ІІ:		60	8	12	-	-	40	60	2	2	-	-	56
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)													
Форма підсумкового контролю – екзамен													
Усього за навчальною дисципліною:		120	18	22	-	2	78	120	4	4	-	2	110

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Вступ до клінічної психології: предмет, завдання, структура, історія та сучасні підходи

План лекційного заняття

1. Предмет, завдання, структура клінічної психології.
2. Становлення та розвиток клінічної психології.
3. Міждисциплінарні зв'язки клінічної психології.
4. Сучасні напрями розвитку та підходи клінічної психології.

План семінарського заняття

1. Розділи клінічної психології.
2. Об'єкт та предмет клінічної психології.
3. Історія і ключові напрямки розвитку клінічної психології.
4. Основні школи та напрямки (психодинамічний, когнітивно-поведінковий, гуманістичний).

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Клінічна психологія як галузь психологічної науки.
2. Предмет розділів клінічної психології: патопсихології, психосоматики, нейропсихології, розладів особистості, неврозів та інші.
3. Зв'язок клінічної психології з іншими науками.
4. Значущий вплив клінічної психології на розвиток деяких галузей медицини.

Рекомендована література: [1; 2; 4; 6; 7; 8; 12; 15; 16]

Тема 2. Методи клінічної психології, етика та професійні стандарти

План лекційного заняття

1. Методи клінічної психології.
2. Загальні принципи психологічного дослідження у клінічній психології.
3. Етика та професійні стандарти.

План семінарського заняття

1. Методи та етапи психологічного дослідження у клінічній психології
2. Синдромальний підхід у клінічній психології.
3. Діяльність клінічного психолога.
4. Етика та професійні стандарти.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Основні завдання та загальні принципи психологічного дослідження у клінічній психології.
2. Діяльність клінічного психолога.
3. Роль клінічної психології у формуванні сучасних уявлень про єдність соматичного і психологічного.
4. Порівняння трьох основних підходів у клінічній психології.

Рекомендована література: [1; 2; 4; 6; 7; 8; 12; 15; 16]

Тема 3. Норма і патологія у клінічній психології, психологія хворої людини

План лекційного заняття

1. Поняття «норма» та «патологія» у клінічній психології.
2. Поняття «здоров'я» та «хвороба».
3. Психологія хворої людини.
4. Діагностичні принципи.

План семінарського заняття

1. Психологічні критерії психічної норми.
2. Основні ознаки психологічної патології.
3. Визначення понять «здоров'я», «хвороба», «інвалідність», «дефект» та «непрацездатність».
4. Психологічні реакції на хворобу людини.
5. Діагностичні принципи-альтернативи.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Основні критерії оцінювання стану людини у клінічній психології.
2. Порушення психічного розвитку.
3. Визначення та зміст понять клінічної психології
4. Критерії психологічного здоров'я за ВООЗ.
5. Види психодіагностичних принципів.
6. Види психологічних реакцій на хворобу.
7. Визначення хвороби у клінічній психології.
8. Діагностичні принципи-альтернативи.

Рекомендована література: [1; 2; 4; 6; 7; 8; 12; 15; 16]

Тема 4. Основні форми порушень психічних процесів

План лекційного заняття

1. Класифікація порушень психічних процесів.
2. Порушення відчуттів та сприйняття.
3. Порушення пам'яті.
4. Порушення мислення.
5. Порушення емоційно-вольової сфери.
6. Порушення свідомості.

План семінарського заняття

1. Ключові поняття: психічний процес, психопатологічний симптом, симптом.
2. Порушення емоційно-вольової сфери, пізнавальних процесів, свідомості.
3. Взаємозв'язок між порушеннями психічних процесів та психічними розладами.
4. Зміни у психіці особистості із різними захворюваннями.
5. Основні стратегії психологічної корекції та психореабілітації.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Основні види порушень пам'яті, мислення, сприйняття.
2. Порушення мислення за різними формами порушень.
3. Клінічні симптоми порушень.
4. Взаємозв'язок між порушеннями психічних процесів та психічними розладами
5. Психологічний портрет хворого.

Рекомендована література: [1; 2; 4; 6; 7; 8; 12; 15; 16]

Тема 5. Консультування та діагностика у клінічній психології

План лекційного заняття

1. Завдання клінічного консультування.
2. Місце діагностики в клінічній психології.
3. Принципи та етапи психологічного консультування.
4. Клінічне інтерв'ю.
5. Методи діагностики у клінічній психології.
6. Етичні аспекти діагностики і консультування.

План семінарського заняття

1. Роль психолога у клінічній практиці.
2. Техніки встановлення контакту з пацієнтом.
2. Методи та етапи діагностичного процесу.
3. Виявлення симптомів і синдромів.
3. Специфіка роботи з різними категоріями пацієнтів.
4. Ризики повторної травматизації в діагностиці та консультуванні.

План індивідуально-консультаційної роботи:

1. Роль психолога у клінічній практиці.
2. Діагностичні принципи-альтернативи.
3. Техніки встановлення контакту з пацієнтом.
4. Специфіка роботи з різними категоріями пацієнтів.
5. Характеристика темпераменту.
6. Характеристика характеру.
7. Структура індивідуальності.
8. Види діяльності клінічного психолога.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Завдання клінічного психолога.
2. Методи клінічної діагностики (DSM-5, МКХ-11).
3. Структуроване, напівструктуроване та вільне інтерв'ю.
4. Техніки активного слухання, виявлення симптомів і синдромів.
5. Методи та етапи діагностичного процесу.
6. Методи діагностики когнітивних та емоційно-вольових порушень.
7. Підтримка пацієнта у психологічній адаптації до хвороби.
8. Відмінності між консультуванням та психотерапією.

Рекомендована література: [1; 2; 4; 6; 7; 8; 12; 15; 16]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХІЧНІ РОЗЛАДИ

Тема 6. Вікова клінічна психологія. Нейропсихологія

План лекційного заняття

1. Вікові особливості психіки (дитинство, підлітковий вік, дорослість, старість).
2. Психічні розлади у дітей та підлітків.

3. Вікові психічні зміни, психічні розлади, характерні для літнього та старечого віку.
4. Основи нейропсихології: функції мозку, аналізаторні системи та інше.
5. Методи клініко-психологічної діагностики.

План семінарського заняття

1. Характеристика критеріїв розвитку психіки.
2. Вікова періодизація, провідні особливості, кризи та новоутворення психічного розвитку за віком.
3. Психічні розлади різних вікових груп.
4. Нейропсихологія вищих психічних функцій.
5. Сенсорні та гностичні розлади.
6. Нейропсихологічна діагностика, методи та класифікація.
7. Нейропсихологічна корекція.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Особливості розвитку психіки у дитинстві, підлітковому віці, дорослості, старості.
2. Чотири етапи розвитку ідентичності, що вимірюються ступенем професійного, релігійного і політичного самовизначення молодшої людини.
3. Розлади психіки у дитинстві, підлітковому віці, дорослості, старості.
4. Нейропсихологія окремих психічних функцій (свідомість, мислення, емоції, поведінка).
5. Нейропсихологія у клінічній практиці.
6. Особливості нейропсихологічної діагностики різних форм психічних захворювань.
7. Нейропсихологічна корекція та профілактика.
8. Особливості психодіагностики, психологічного супроводу та корекції.

Рекомендована література: [2; 4; 6; 7; 9; 11; 15; 17]

Тема 7. Психосоматичні та соматопсихічні розлади у клінічній психології

План лекційного заняття

1. Вступ до психосоматики: поняття, історія, значення для медицини та психології.
2. Стрес та соматизація.
3. Психологічні фактори у виникненні соматичних хвороб.
4. Основні психосоматичні розлади.
5. Методи діагностики та психотерапія психосоматичних розладів.
6. Психогігієна та психопрофілактика у запобіганні психосоматичних хвороб.

План семінарського заняття

1. Загальна характеристика терміну «психосоматики».
2. Основні види стресів та їх особливості.
3. Характеристика психологічних факторів.
4. Психологічні механізми розвитку серцево-судинної системи.
5. Особливості виникнення розладів різних систем організму.
6. Діагностичні методи та психотерапевтичні підходи в роботі з психосоматичними розладами.
7. Роль психогігієни та психопрофілактики у запобіганні психосоматичних хвороб.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Порівняння основних теоретичних підходів та моделей у психосоматиці.
2. Значущий вплив психосоматики на сучасну клінічну практику.
3. Фізіологічні реакції стадій стресових реакцій.

4. Порівняння адаптивних та дезадаптивних копінг-стратегій у різних культурах.
5. Вплив особистих рис на здоров'я.
6. Роль емоцій у виникненні психосоматичних симптомів.
7. Аналіз поведінкових факторів ризику.
8. Особливості перебігу розладів різних систем організму.
9. Основні методи діагностики психосоматичних розладів.
10. Алгоритм першої зустрічі, схеми ведення клієнтів.
11. Особливості психотерапії різних соматичних розладів.
12. Характеристика психогігієни та психопрофілактики у клінічній психології.

Рекомендована література: [2; 4; 6; 7; 9; 11; 15; 18]

Тема 8. Клінічні аспекти психології девіантної поведінки

План лекційного заняття

1. Загальне поняття та визначення девіантної поведінки.
2. Причини виникнення девіантної поведінки.
3. Типи та клінічні форми девіантної поведінки.
4. Шляхи подолання девіантної поведінки.
5. Загальні методи дослідження та психотерапія девіантної поведінки.
6. Профілактика девіантної поведінки.

План семінарського заняття

1. Характеристика девіантної поведінки.
2. Типи соціалізації особистості.
3. Характеристика форм девіантної поведінки.
4. Негативні чинники, що зумовлюють девіантну поведінку.
5. Методи дослідження та психотерапія девіантної поведінки.
6. Тріада запобігання девіантної поведінки.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Характеристика девіантної поведінки.
2. Основні концепції відхильної поведінки.
3. Фактори виникнення девіантної поведінки.
4. Форми профілактичної роботи серед населення.
5. Умови, які сприятимуть попередженню відхилень у поведінці підлітків.

Рекомендована література: [2; 4; 6; 7; 9; 11; 15; 17]

Тема 9. Психічне здоров'я населення в умовах воєнного стану

План лекційного заняття

1. Характеристика психічного здоров'я особистості в умовах війни.
2. ПТСР та колективна травма в умовах війни.
3. Зростання потреб психологічної підтримки населення в умовах війни та наявні можливості їх задоволення.
4. Підтримка психологічного здоров'я військовослужбовців.
5. Закордонний досвід підтримки психічного здоров'я військовослужбовців.
6. Психологічне втручання для забезпечення й підтримки психологічного здоров'я особистості в умовах війни.

План семінарського заняття

1. Характеристика психічного здоров'я особистості в умовах війни.
2. ПТСР: характеристика, ознаки.
3. Колективна травма в умовах війни: характеристика, ознаки.
4. Особливості психологічного здоров'я військовослужбовців.
5. Психологічна підтримка ветеранів.
6. Здатність ефективно працювати на допомогу своїй організації, громаді, суспільству і реалізовувати свої здібності як складова психічного здоров'я особистості в умовах війни.
7. Рівні й напрямки забезпечення й підтримки психологічного здоров'я.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Сутність психічного здоров'я особистості, його структура та значення в умовах війни.
2. Ознаки та особливості прояву ПТСР у різних груп населення.
3. Ознаки колективної травми.
4. Здатність справлятися з повсякденними стресами як складова психічного здоров'я особистості в умовах війни.
5. Здатність налагоджувати стосунки з людьми як складова психічного здоров'я особистості в умовах війни.
6. Особливості роботи психотерапевта з військовослужбовцями.
7. Заходи з підтримки психічного здоров'я населення в Україні.

Рекомендована література: [3; 4; 6; 7; 9; 11; 15; 17]

Тема 10. Психогігієна та психопрофілактика у клінічній психології

План лекційного заняття

1. Поняття психогігієни та психопрофілактики, мета, аспекти, завдання.
2. Принципи реабілітації.
3. Валеологія та її завдання.
4. Психогігієна хворого.
5. Психотерапія, її види.

План семінарського заняття

1. Роль психогігієни та психопрофілактики у запобіганні психічних хвороб.
2. Характеристика основних груп здоров'я.
3. Система заходів збереження та відновлення здоров'я в усіх сферах життя.
4. Базові напрямки психотерапії.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Характеристика психогігієни та психопрофілактики у клінічній психології.
2. Види психопрофілактики.
3. Психогігієнічна позиція клінічного психолога та працівника медичної сфери.
4. Завдання реабілітації.
5. Методи психотерапії.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 4; 6; 7; 9; 10; 11; 15; 16]

6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет та завдання клінічної психології.
2. Основні методи клінічної психології.
3. Відмінності між клінічною та загальною психологією.
4. Структура клінічної психології як науки.
5. Біопсихосоціальна модель в клінічній психології.
6. Основні види психічних розладів за МКХ-11.
7. Диференціальна діагностика органічних та функціональних психічних розладів.
8. Психологічні аспекти соматичних захворювань.
9. Когнітивні порушення при органічних ураженнях мозку.
10. Основні підходи до діагностики психічних розладів.
11. Симптоми шизофренічного спектра та їх психологічний аналіз.
12. Афективні розлади: депресія та біполярний афективний розлад.
13. Основні методи психологічної діагностики в клінічній практиці.
14. Психологічні аспекти невротичних розладів.
15. Посттравматичний стресовий розлад: критерії та психологічні механізми.
16. Роль клінічного психолога в роботі з особами з психічними розладами.
17. Основні підходи до психологічної корекції психічних розладів.
18. Психосоматичні розлади: визначення та основні концепції.
19. Взаємозв'язок психічного здоров'я та особистісних особливостей.
20. Психологічні аспекти роботи з людьми, які мають розлади харчової поведінки.
21. Роль стресу в розвитку психічних розладів.
22. Психологічні особливості тривожних розладів.
23. Дисоціативні розлади: психологічний аналіз.
24. Клінічні особливості obsесивно-компульсивного розладу.
25. Психологічна допомога при розладах особистості.
26. Психологічна реабілітація після психотичних епізодів.
27. Межові психічні стани: критерії та діагностика.
28. Гендерні аспекти психічного здоров'я.
29. Психологічні механізми адиктивної поведінки.
30. Основні психотерапевтичні підходи в клінічній психології.
31. Психологічні особливості пацієнтів із суїцидальною поведінкою.
32. Нейропсихологічна діагностика в клінічній психології.
33. Психологічні аспекти когнітивно-поведінкової терапії.
34. Роль сім'ї у формуванні та підтримці психічного здоров'я.
35. Психологічні особливості дітей з психічними розладами.
36. Діагностика порушень емоційної сфери.
37. Взаємозв'язок соматичних та психічних розладів.
38. Основні теорії психогенезу психічних розладів.
39. Роль особистісних факторів у розвитку психічних розладів.
40. Когнітивні стилі та їх роль у психічному здоров'ї.
41. Психологічні аспекти травматичного досвіду.
42. Діагностика та корекція емоційного вигорання.
43. Психологічні особливості людей із хронічним болем.
44. Вплив соціальних факторів на психічне здоров'я.
45. Психологічні аспекти панічного розладу.
46. Методи психологічної підтримки в кризових ситуаціях.
47. Основні концепції психосоціальної реабілітації.
48. Психологічна допомога при порушеннях адаптації.

49. Психологічна діагностика при депресивних розладах.
50. Когнітивні підходи до лікування психічних розладів.
51. Розлади аутистичного спектра: психологічний аналіз.
52. Використання психодіагностичних тестів у клінічній практиці.
53. Емоційні порушення у підлітків: діагностика та корекція.
54. Психологічні особливості людей з коморбідними розладами.
55. Специфіка психологічної роботи в психіатричних закладах.
56. Вплив медичних втручань на психіку пацієнта.
57. Клінічна психологія в геріатрії: особливості роботи.
58. Психологічні аспекти розладів імпульсного контролю.
59. Використання проєктивних методик у клінічній психології.
60. Особливості роботи з людьми, які пережили насильство.
61. Психологічні аспекти психосексуального розвитку.
62. Особливості психологічної допомоги ЛГБТК+ пацієнтам.
63. Використання нейропсихологічних методик у клінічній діагностиці.
64. Психологічні аспекти роботи з хворими на деменцію.
65. Роль клінічного психолога в мультидисциплінарній команді.
66. Сучасні підходи до лікування психотичних розладів.
67. Особливості діагностики психопатології в дитячому віці.
68. Характеристика психічних розладів людей похилого віку.
69. Особливості психологічної допомоги при девіантній поведінці.
70. Вплив травматичного досвіду дитинства на психічне здоров'я.
71. Психічне здоров'я під час війни.
72. Особливості психологічної допомоги під час війни.
73. Психологічні особливості людей з екзистенційною кризою.
74. Психологічні підходи до профілактики психічних розладів?

7. РОЗПОДІЛУ БАЛІВ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Денна форма навчання

Модулі	Змістовний модуль 1 - (15 балів)					МКР 6	Допуск - 50 балів	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу - 100 балів	
Загальна кількість балів за модулем №1	16									
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5					
Семінарське заняття	2	2	2	2	2					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи									
Модулі	Змістовний модуль 2 - (33 бали)					МКР 6				
Загальна кількість балів за модулем №2	34									
Теми	T.6	T.7	T.8	T. 9	T. 10					
Семінарське заняття	2+2	2	2	2	2					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи									
Індивідуально-консультаційна робота	11									
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5									

Заочна форма навчання

Модулі		Змістовний модуль 1 - (10 балів)					Допуск - 50 балів	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу - 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1	10								
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	МКР 15			
Семінарське заняття					10				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Модулі		Змістовний модуль 2 - (40 бали)					МКР 15		
Загальна кількість балів за модулем №2	40								
Теми	T.6	T.7	T.8	T.9	T. 10	МКР 15			
Семінарське заняття					10				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Індивідуально-консультаційна робота	10								
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5								

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях

Максимальна кількість балів отриманих здобувачем вищої освіти на семінарському занятті для денної форми навчання - 2 бали, для заочної форми навчання – 10 балів (табл. 4.1). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 4.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Критерії оцінювання	К-сть балів	
	Ден.	Заоч.
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2	8-10
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	1,5	4-7
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1	1-3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0	0

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється для денної форми навчання - від 0 до 6 балів, для заочної форми навчання – 15 балів (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах модульної контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання	
	Денна ф/н	Заочна ф/н
Теоретичні питання	1	4
Тестовий блок	3	5
Практичні завдання	2	6
Всього	6	15

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота проводиться у формі реферату або презентації і оцінюється для денної форми навчання - від 0 до 8 балів, для заочної форми навчання – 10 балів (табл. 4.3).

Таблиця 4.3

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	Ден.	Заоч.
Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовки по ньому презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.	8	9-10
Послідовність, логічність написання реферату, але без підготовки презентації.	5	1-8
Не написання реферату та презентації по ньому.	0	0

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та підсумкового контролю (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного

проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle (максимально до 5 балів).

Неформальна освіта

Таблиця 4.4

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)

Кількість балів денна ФН	Кількість балів заочна ФН	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
8	10	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalna-informalna-osvita
2	10	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо
0	0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Закалик Г. М., Войцеховська О. В., Шувар Н. М. Основи клінічної психології : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. 432 с.
2. Ільїна Н. М. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 163 с.
3. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати. Метод. Реком. Київ. ІП ім. Г. С. Костюка НАПН України. 2022. 52 с.
4. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія. Навчальний посібник. Видавництво: КНТ, 2019, 369 с.

Допоміжна:

5. Еколого-психологічні детермінанти суб'єктивного благополуччя особистості: монографія / Ю. М. Швалб, О. Л. Вернік, О. О. Вовчик-Блакитна, Т. М. Кирпенко, О. В. Павленко, О. В. Рудоміно-Дусятська; за ред. Ю. М. Швалба. Київ Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. 234 с. URL: <http://psychology-naes-ua.institute/userfiles/files/Shvalb.pdf>
6. Клінічна психологія: методичні рекомендації до проведення семінарських занять та виконання самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» ОС Бакалавр/ укладач Штих І.І. Мукачево: МДУ, 2019. 43с. URL: <http://surl.li/gwpok>
7. Лісовенко А.Ф. Медична психологія: методичні рекомендації (для самостійної підготовки здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології). Одеса: Фенікс. 2020. 60 с. URL: <http://surl.li/gwpph>
8. Медична психологія : підруч.; за заг. ред. докт. мед. наук, проф. І. Д. Спіріної. Дніпро : ЛІРА, 2022. 300 с. URL: <http://surl.li/gwpoz>
9. Основи медичної психології : конспект лекцій / укладач Т. В. Іванова. Суми : Сумський державний університет, 2022.275 с. URL: <http://surl.li/gwpor>
10. Психофізіологічні закономірності життєстійкості фахівців соціономічних професій: монографія /

- О. М. Кокун, В. В. Клименко, О. М. Корніяка та ін.; за ред. О. М. Кокуна. Київ – Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. 236 с. . URL: <http://psychology-naes-ua.institute/userfiles/files/Kokun.pdf>
11. Самодетермінація психологічного благополуччя особистості: монографія / Л. З. Сердюк, І. В. Данилюк, В. В. Турбан, О. І. Пенькова, Н. Д. Володарська [та ін.]; за ред. Л. З. Сердюк. Київ – Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. 236 с. URL: <http://surl.li/hmtgfh>.
12. Чиханцова О, Гуцол К. Психологічні основи розвитку резильєнтності особистості в період пандемії Covid-19 : практичний посібник. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2022. 128 с. URL: <http://surl.li/fmqy>.

Інформаційні ресурси Інтернет:

13. Національна медична бібліотека України URL : <https://library.gov.ua>
14. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
15. Український ревматологічний журнал. URL : <https://www.rheumatology.kiev.ua>
16. Сімейні стосунки: типи сімейних відносин та поради, як налагодити тісний зв'язок з родиною URL :<https://ukr.media/psihologiya/384270>.

Міжнародні видання:

17. Psychologicaljournal. URL:<http://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal>
18. Psihologiâ i osobistist'(Online) Psychology and personality. URL: <http://psychpersonality.inf.ua/>

9. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри психології, педагогіки
та суспільних дисциплін
від _____ 20__ р. № _____.

Укладачі:

К. КРИВДА, доктор філософії, викладач кафедри
психології, педагогіки та суспільних дисциплін

В. ХОМЕНКО, викладач кафедри психології,
педагогіки та суспільних дисциплін

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП